

عنوان مقاله:

ابعاد تربیت در خانواده از دیدگاه امام سجاد در صحیفه سجادیه

نویسنده: فریده مصطفی زاده *

آدرس: اردبیل - دانشکده پرستاری و مامایی

چکیده

دوره حیات امام سجاد علیه السلام، یکی از سخت ترین و خفقان بارترین دوره ها برای اهل بیت و ائمه علیهم السلام بود و محدودیت های بسیاری از سوی امویان برای امانت و شیعه اعمال می شد، از این رو برای امام سجاد علیه السلام زمینه دایر کردن جلسات بحث و تفسیر و فقه و علوم دیگر میسر نبود. آن حضرت، بسیاری از معارف ناب اسلامی را در قالب دعاها، صحیفه بیان داشته است. از این رو می بینیم که در دعاها، این کتاب، ظریف ترین مباحث خداشناسی، هستی شناسی، عالم غیب و فرشتگان، رسالت انبیاء، جایگاه پیامبر و اهل بیت علیهم السلام، فضایل و ذایل اخلاقی، حالات خاص انسان، شیوه های شیطان در گمراه ساختن مردم، گرامیداشت اعیاد و یوم الله های مختلف و مسائل اجتماعی و اقتصادی، اشارات تاریخی و سیره، توجه دادن به مظاهر قدرت پروردگار، یادآوری نعمت های مختلف خداوند و وظیفه شکر و سپاس، آیات آفاقی و انفسی پروردگار، ادب و آداب دعا، تلاوت، ذکر، نماز و عبادت و ... ده ها موضوع مهم دیگر مطرح است. قالب، قالب دعا و نیایش است ولی مضمون، تبیین دین و ارزش های اخلاقی و معارف قرآنی و وظایف عبادی و آداب بندگی است. شناخت «صحیفه سجادیه» را می توان گامی در جهت آشنایی با «معارف اسلام» دانست و در زمینه «عقاید» و «اخلاق» و «شناخت های دینی» به آن مراجعه کرد.

دعاهایی که از زبان امام سجاد علیه السلام بیان شده و به ما رسیده، حاوی ظریف ترین و عمیق ترین معارف است که باید قدر این مجموعه را دانست و با آن مانوس بود و لحظات شب و روز خویش را با این دعاها، پر معنویت ساخت. اهمیت صحیفه سجادیه از آنجاست که امام معصومی همچون حضرت سجاد علیه السلام با خدای خویش با این دعاها راز و نیاز و نیایش می کرده است. صحیفه، که از آن به «زبور آل محمد» نیز یاد می کنند، هم از نظر گوینده و هم از نظر مخاطب (که پروردگار است) از ویژگی خاصی برخوردار است. صحیفه سجادیه علاوه بر محتوای عمیق و مضامین متعالی که در این دعاها نهفته است، از نظر سند نیز از استحکام خاصی برخوردار است. در این مقاله به یکی از موردهای مهم آن یعنی تعلیم و تربیت بویژه در خانواده اشاره خواهیم کرد.

واژه های کلیدی: امام سجاد - خانواده - تربیت